Valtiovarainministeriön sähköpostitse lähettämä lisäselvitys

Lahjoitusvähennyksen laajentaminen ja hallituksen esityksessä ehdotettavien toimialojen mukaan tuominen lahjoitusvähennyksen piiriin perustuu hallituksen poliittisiin päätöksiin eikä meillä ole verojärjestelmän näkökulmasta kommentoitavaa mahdollisiin lisälaajennuksiin.

Jos vapaaehtoinen maanpuolustustyö päätettäisiin lisätä vähennyskelpoisiin toimialoihin, voisi kuitenkin olla perusteltua harkita sen rajaamista säännöstasolla vapaaehtoiseen Suomen maanpuolustustyöhön vastaavalla tavalla kuin on tehty suomalaisen kulttuuriperinnön kohdalla. Muussa tapauksessa sääntely voisi koskea minkä tahansa valtion hyväksi tehtävää vapaaehtoista maanpuolustustyötä.

Hallituksen esityksen mukaan järjestöllä tulisi olla voimassa oleva yleishyödylliseen tarkoitukseen myönnetty rahankeräyslupa, jotta se voitaisiin nimetä vähennyskelpoisten lahjoitusten saajaksi. Rahankeräyslupaa ei lähtökohtaisesti myönnetä yleishyödyllisen toiminnan perusteella, jos varojen käyttötarkoituksena on julkisyhteisöjen budjettivaroin rahoitettavat lakisääteiset tehtävät. Esimerkiksi Helsingin hallinto-oikeus on 2.12.2024 antamissaan päätöksissä 7172/2024 ja 7173/2024 katsonut, että Ukrainan asevoimille kerättävä koulutus- ja materiaaliapu eivät olleet sellaista toimintaa, jota pidetään yksinomaan yleishyödyllisenä. Käsityksemme mukaan tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että vapaaehtoista Suomen maanpuolustusta tukevat tai edistävät järjestöt eivät voisi saada lainkaan rahankeräyslupia.

Vaikutusarviot

Vero-osastolta on pyydetty euromääräistä arviota vaikutuksista, jos vähennys laajennettaisiin lisäksi vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön ja luonnonsuojeluun.

Lahjoitusvähennyksen laajentamisen vaikutusarvioon liittyy merkittäviä epävarmuuksia, sillä vähennyksen vaikutus verotuottoihin riippuu olennaisesti siitä, miten lahjoitusten saajat reagoivat toimialarajaukseen rahankeräysten järjestämisessä, miten nykyiset lahjoittajat reagoivat vähennyksen laajentumiseen, miten paljon mukaan tulee uusia lahjoittajia ja miten paljon lahjoituksia keskitettäisiin vähennyskelpoiseen toimintaan. Tämän vuoksi hallituksen esityksessä lahjoitusvähennykseen ehdotettavien muutosten vuositason verotuottomenetyksen arvioidaan olevan luonnollisten henkilöiden osalta noin 14–33 miljoonaa euroa ja yhteisöjen osalta noin 3 miljoonaa euroa. Tuon arviohaarukan perusteella verotuottovaikutukseksi vuodelle 2027 on arvioitu luonnollisten henkilöiden osalta -18 miljoonaa euroa ja yhteisöjen osalta -3 miljoonaa euroa eli yhteensä -21 miljoonaa euroa. Luonnollisten henkilöiden osalta 18 miljoonan euron veronmenetyksestä noin 17 miljoonaa euroa kohdistuisi valtiolle ja 1 miljoonaa euroa kunnille. Kansaneläkelaitokselle ja

seurakunnille vaikutus olisi vähäinen. Yhteisöveron vaikutuksesta noin 2 miljoonaa euroa kohdistuisi valtiolle ja 1 miljoona euroa kunnille.

Jos vähennys laajennettaisiin lisäksi vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön ja luonnonsuojeluun, lahjoitusvähennykseen ehdotettavien muutosten vuositason verotuottomenetyksen arvioidaan olevan luonnollisten henkilöiden osalta noin 20–45 miljoonaa euroa ja yhteisöjen osalta noin 4 miljoonaa euroa. Tämän arviohaarukan perusteella vuositason verotuottovaikutukseksi vuonna 2027 arvioitaisiin luonnollisten henkilöiden osalta -23 miljoonaa euroa ja yhteisöjen osalta -4 miljoonaa euroa eli yhteensä -27 miljoonaa euroa. Laajennus kasvattaisi siten arvioitua vuoden 2027 verotuottomenetystä 21 miljoonasta eurosta 27 miljoonaan euroon eli yhteensä 6 miljoonalla eurolla. Laajennuksella ei kuitenkaan arvioida olevan vaikutusta kalenterivuoden 2027 verokertymään, koska lahjoitusvähennys perustuu lahjoituksen saajien vuosi-ilmoitustietoihin eikä sitä oteta huomioon ennakonpidätyksissä. Laajennuksen vaikutus vuoden 2027 verokertymään arvioidaan siten neutraaliksi.

Arvioitu 27 miljoonan euron verotuottovaikutus jakautuisi eri veronsaajille seuraavasti:

Tulovero pääomatulosta	-2
Progressiivinen tulovero	-19
Kunnallisvero	-1
Kirkollisvero	-0,5
Sairausvakuutuksen sh-maksu	-0,5
Yhteensä	*-23*
Yhteisövero, valtio	-3
Yhteisövero, kunnat	-1
Yhteensä	*-4*
Kaikki yhteensä	**-27**

Vaikutusarvioon liittyy edelleen hallituksen esityksessä kuvattuja merkittäviä epävarmuustekijöitä. Kuuden miljoonan euron lisäyksen arvioidaan tulevan pääasiassa laajennuksesta luonnonsuojeluun ja maanpuolustuksen osuus lahjoituksista on ainakin aikaisempien rahankeräystä koskevien tietojen mukaan ollut varsin pieni. Käytettävissä ei ole sellaista tietoa, jonka perusteella voitaisiin arvioida euromääräisiä vaikutuksia, jos laajennus koskisi vain vapaaehtoista maanpuolustusta. Oletettavaa kuitenkin on, että kyseiseen toimintaan kohdistuisi verovähennyskelpoisia lahjoituksia ja karkeana suuruusluokka-arviona voidaan arvioida, että tämän vaikutus olisi noin -1 miljoonaa euroa.

Timo Annala
Lainsäädäntöneuvos
Valtiovarainministeriö